

Studieplan for Religion, livssyn og etikk, årsstudium (2019–2020)

Fakta om programmet

Studiepoeng: 60

Studiets varighet: 1 år

Undervisningsspråk: Norsk

Stuedsted: Halden

Kontakt

Studieveileder: Karin Helene Anker Rasch

Telefon: +47 696 08 138

E-post: studier@hiof.no

Studieprogramansvarlig

Fakultet for lærerutdanninger og språk,
Stuedleder Jarl Hagen

Innholdsfortegnelse

- Informasjon om studiet
- Hva lærer du?
- Opptak
- Oppbygging og gjennomføring
- Jobb og videre studier
- Studieplanen er godkjent og revidert
- Studiemodell

Informasjon om studiet

Studiet kan inngå som del av en bachelorgrad eller som videreutdanning for lærere.

Studiet er et dannelsesfag og inneholder områdene religion og livssyn, filosofi og etikk og fagdidaktikk. Det henter stoff og perspektiver fra religionsvitenskap, teologi, filosofi og idèhistorie, men også fra andre samfunns- og kulturfag, samt pedagogikk. Fagdidaktisk teori og praksis er sentralt i studiet.

Hva lærer du?

Studiets læringsutbytte

En kandidat med fullført kvalifikasjon skal ha følgende totale læringsutbytte definert i kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskap

Studenten har kunnskap om

- fagets grunnbegreper (religion, livssyn, etikk, filosofi)
- religioner og livssyn i faget: mangfold og ulike retninger, trosinnhold, praksis, etikk og estetiske uttrykk, med særlig vekt på kristendommen og norske forhold
- viktige tros- og livstolkinger i religionene
- religionenes historie
- kristendommens historie og trosinnhold
- hellige tekster: hovedinnhold, historisk bakgrunn og sentrale fortellinger, med særlig vekt på Bibelen
- uttrykksformer i religionene
- vestlig filosofihistorie
- humanismens historie og den moderne livssynshumanismen
- sekulære livstolkinger med vekt på ideologier
- etiske teorier og bruken av disse i forhold til noen aktuelle problemstillinger
- menneskerettigheten og FNs barnekonvensjon
- å filosofere med barn
- sentrale arbeidsmåter i faget
- grunnskolefagets historie
- reglement for fritak på religiøst og livssynsmessig grunnlag
- et bredt utvalg av mulige arbeidsmåter i faget og tilsvarende vurderingsformer

Ferdigheter

Studenten

- kan planlegge, gjennomføre og vurdere RLE-undervisning på en selvstendig og faglig gjennomtenkt måte med vekt på dannelsesperspektiv og de flerkulturelle utfordringene
- kan bruke sentrale arbeidsmåter i RLE med vekt på arbeidet med høgtider, fortellinger og estetiske uttrykk
- kan kombinere kravet om objektiv, kritisk og pluralistisk undervisning i RLE med varierte, elevaktive og engasjerende arbeidsmåter
- kan reflektere kritisk over innholdet og verdimålingene for faget i skolen og over forholdet mellom fag, undervisning og egen utvikling i yrkesutøvingen
- kan lage lokale læreplaner i RLE
- kan reflektere over egen utvikling i yrkesutøvingen som RLE-lærer
- kan vurdere lærebøker og andre læremiddel i faget
- kan bruke internett og digitale læremidler på en kritisk og pedagogisk måte
- kan bruke barns tanker og forestillinger i filosofiske diskusjoner
- kan samarbeide med andre lærere, elever og hjemmet om faget

Generell kompetanse

Studenten

- har yrkesetisk kompetanse
- kan legge til rette for samarbeid mellom hjem, skole og lokalmiljø
- har forståelse for rollen som verdiformidler i et flerkulturelt samfunn
- kan gjøre greie for ulike konsekvenser av verdi grunnlaget for skolen

- kan se ungdomskultur og samfunn elles i sammenheng med religioner og livssyn

Opptak

Generell studiekompetanse eller realkompetanse.

Oppbygging og gjennomføring

Studiets oppbygging og innhold

Religion, livssyn og etikk, årsstudium består av fire emner, hver på 15 studiepoeng.

RLE 101: Introduksjon til livssyn, filosofi, hinduisme, buddhisme og islam

RLE 102: Introduksjon til etikk, jødedom og kristendom

RLE 201: Fordypning i livssyn, filosofi, hinduisme, buddhisme og annet religiøst mangfold

RLE 202: Fordypning i etikk, jødedom, kristendom og islam

Tema for de ulike emnene framkommer i emnebeskrivelsene til det respektive emne.

Undervisnings-, lærings- og vurderingsformer

Undervisnings- og læringsformer

Studentene møter varierte arbeidsformer. Tilnærmingen til stoffet skjer i hovedsak gjennom forelesninger, faglig og didaktisk refleksjon, arbeid i grupper og individuelt arbeid. Undervisningen bygger på oppdatert forskningsbasert kunnskap. I tillegg kan det være aktuelt med ekskursions.

Sentrale områder

Sentrale områder i studiet er fagdidaktikk, grunnleggende ferdigheter, tilpasset opplæring, vurdering, samiske og flerkulturelle perspektiver.

Bruk av bibliotek

Biblioteket skal bidra til studentenes informasjonskompetanse, det vil si evnen til å søke etter, finne, evaluere og bruke relevant faglig informasjon. I tillegg til personlig service, får studentene bibliotekundervisning der målsettingen er at de skal kunne søke i norske informasjonskilder, ha kjennskap til internasjonale databaser og kunne vurdere kvalitet på informasjon. Det vil også bli undervist i referanseteknikk. Bibliotekundervisningen vil bestå av to dobbelttimer, en innføring i informasjonssøk ved studiestart og spesialisert informasjonssøk samt innføring i referanseteknikk i forbindelse med oppgaveskriving. Deltakelse i denne undervisningen er svært viktig for å få et godt utbytte av studiet.

Bruk av IKT:

Det forutsettes at studentene benytter IKT aktivt, både som kommunikasjonskanal mellom lærere og studenter og som arbeidsredskap. Det legges særlig vekt på at studentene utvikler en kritisk holdning til internettkilder. Høgskolen kan kreve at studenten har egen bærbar datamaskin.

Egenaktivitet

Det forutsettes en utstrakt grad av selvstudium og samarbeid med medstudenter. Studentene inngår i mindre læringsfelleskap (basisgrupper).

Arbeidskrav

Det er knyttet arbeidskrav til studiet. Arbeidskravene må være godkjent av faglærer før studenten kan fremstille seg til eksamen. Se emnebeskrivelsene for mer informasjon.

Utgifter knyttet til studieturer må studentene påkoste selv.

Vurderingsformer

Studentene får tilbakemelding på arbeidskrav underveis i studiet.

Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent før studenten kan framstille seg til eksamen.

Studiet har både muntlig og skriftlig eksamensformer og det benyttes interne og eksterne sensorer.

Se emnebeskrivelsene for mer detaljert informasjon.

Man benytter en gradert karakterskala fra A - F.

Forsknings- og utviklingsarbeid

Studentene skal gjennomføre forsknings- og utviklingsarbeid innen de ulike emnenes arbeidskrav, se emnebeskrivelse og semesterplan for mer informasjon.

Evaluering av studiet

For å kunne tilby en aktuell og relevant utdanning av god kvalitet er vi avhengig av studentenes tilbakemeldinger og at du deltar i evaluering av studiet. Det enkelte fagmiljø har ansvar for å etablere faste og allment kjente evalueringsrutiner på emnenivå (kalt EVA3).

Litteratur

Endelig oppdatert litteratur publiseres i den enkelte emnebeskrivelse innen semesterstart.

Jobb og videre studier

Studiet kan inngå som del av en bachelorgrad eller som videreutdanning for lærere.

Religion, livssyn og etikk 60 stp, fyller kompetansekravet som er bestemt for å kunne bli tilsatt som lærer i RLE på mellom- og ungdomstrinnet i norsk skole.

Studieplanen er godkjent og revidert

Studieplanen er godkjent

Dekan Kjersti Berggraf Jacobsen, 23. mars 2018

Studieplanen er revidert

Studieleder Jarl Hagen, 8. april 2019

Studieplanen gjelder for

2019-2020

Studiemodell

Denne studiemodellen har en ny utforming. [Fortell oss hva du synes om den](#)

Høst 2019

Obligatoriske emner

LRLE10115

Introduksjon til livssyn, filosofi, hinduisme, buddhisme og islam

15 stp

LRLE20113

Fordypning i livssyn, filosofi, hinduisme, buddhisme og annet religiøst mangfold

15 stp

Vår 2020

Obligatoriske emner

LRLE10215

Introduksjon til etikk, jødedom og kristendom

15 stp

LRLE20213

Fordypning i etikk, jødedom, kristendom og islam

15 stp

LRLE10115 Introduksjon til livssyn, filosofi, hinduisme, buddhisme og islam (Høst 2019)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Studiested: Halden

Emneansvarlig: Mette Ramstad

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Sensorordning
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i *Religion, livssyn og etikk, årsstudium*.

Undervisningssemester

1. semester (høst).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Studenten har

- kunnskap om religioner og livssyn i faget: mangfold og ulike retninger, trosinnhold og oppfatninger, praksis, etikk og estetiske uttrykk, med vekt på hinduisme, buddhisme, og islam, og på disse religionenes plass i Norge.
- kunnskap om hva religiøse seremonier og høytider har å si for barn og unge med vekt på hinduisme, buddhisme og islam
- kunnskap om religionshistorie innen hinduisme, buddhisme og islam med vekt på eldre tid
- kunnskap om hellige tekster: hovedinnhold, historisk bakgrunn og sentrale fortellinger, med vekt på hellige tekster i hinduisme, buddhisme og islam
- kunnskap om vestlig filosofihistorie med vekt på antikken, særlig menneskesyn og etikk
- kunnskap om humanisme som livssyn i historisk kontekst og som filosofisk perspektiv i ulike varianter i bryting med andre menneskesyn gjennom historien
- kunnskap om sentrale arbeidsmåter og vurderingsformer i faget i forhold til de aktuelle trinnene
- kunnskap om barns og unges gudsbegrep, religiøse forestillinger og opplevelser
- kunnskap om reglement for fritak på religiøst og livssynsmessig grunnlag
- kunnskap om grunnskolefagets historie i hovedtrekk, grunngivelse, innhold og formål
- kunnskap om diskusjonene rundt kognitiv forvirring i møte med religiøst og annet kulturelt mangfold

Ferdigheter

Studenten kan

- planlegge, gjennomføre og vurdere RLE-undervisning på en selvstendig og faglig gjennomtenkt måte med vekt på dannelsesperspektiv og de flerkulturelle utfordringene
- sette seg inn i unges tanker og forestillinger om religiøse og filosofiske spørsmål og kan samtale med de om dette
- samtale med unge om forhold som oppstår i forbindelse med vanskelige livssituasjoner
- bruke sentrale arbeidsmåter med vekt på dialog, utforskning, sammenligning og kritisk og analytisk arbeid i undervisning og læring
- samarbeide med andre lærere, elever og hjemmet om faget
- gjennomføre tilpasset opplæring i RLE, blant annet med hensyn til elever med bakgrunn i ulik tro og ulike livssyn
- legge til rette for utvikling av de grunnleggende ferdighetene i undervisningen
- kombinere kravet om objektiv, kritisk og pluralistisk undervisning i RLE med varierte, elevaktive og engasjerende arbeidsmåter
- reflektere kritisk over innholdet i faget og over verdimålsetningene for faget og over forholdet mellom fag, undervisning og egen utvikling i yrkesutøvelsen
- bruke internett og digitale læremidler på en kritisk og pedagogisk måte i undervisningen

Generell kompetanse

Studenten

- har yrkesetisk kompetanse og kan se dette i sammenheng med religiøse og livssynsmessige tradisjoner
- kan legge til rette for samarbeid mellom hjemmet, skolen og lokalmiljøet
- har forståelse for rollen som verdiformidler i et flerkulturelt samfunn

Innhold

Introduksjon til religioner og livssyn består av følgende hovedtemaer:

1. Introduksjon til religionene hinduisme, buddhisme og islam
2. Introduksjon til livssynet humanisme

3. Introduksjon til eldre filosofihistorie

4. RLE som undervisningsfag i grunnskolen med følgende undertema:

- Fagdidaktikk
- Flerkulturelle perspektiver
- Forskningsbasert undervisning

Undervisnings- og læringsformer

Studentene kommer til å møte varierte arbeidsformer. Tilnærmingen til stoffet skjer gjennom forelesninger, faglig og didaktisk refleksjon, arbeid i grupper og arbeid med oppgaver i klassen. Undervisningen bygger på forskningsbasert kunnskap.

Utgifter knyttet til studietur må studentene påkoste selv, se pkt. Arbeidskrav.

Arbeidsomfang

Det forventes en studieinnsats på 20 timer pr uke i emnet inkludert undervisning.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

1. **Gruppearbeid:**

Utvikling av stasjonsbasert undervisningsopplegg knyttet til temaet filosofi og humanisme. Gruppene presenterer sitt arbeid for lærer og medstudenter. Det settes av 15 minutter til presentasjonen. Lærer gir muntlig tilbakemelding.

2. **Gruppearbeid med muntlig presentasjon** av et faglig tema innenfor emnet på hinduisme, buddhisme, eller islam med relevans for KRLE i skolen.

Arbeidet skal være forskningsbasert og belyse det flerkulturelle perspektivet. Muntlig tilbakemelding fra lærer om arbeidet er godkjent. Etter presentasjonen lastes arbeidet opp i høgskolens læringsplattform.

3. **Obligatorisk deltakelse i deler av undervisningen**, se spesifisering i semesterplan for nærmere informasjon. Sykmelding gir rett til tilpassede oppgaver ved fravær.

Ved sykefravær på de obligatoriske dagene gruppene har presentasjoner (arbeidskrav), må studentene gi en individuell muntlig presentasjon til klassen på annet tidspunkt på utsatt frist. Eventuelt levere skriftlige kommentarer via læringsplattformen på presentasjoner fra andre grupper, lastet opp i læringsplattformen, som student har hatt fravær fra. Arbeidskravene må være godkjent av faglærer før studenten kan fremstille seg til eksamen

Eksamen

Muntlig individuell eksamen av 30 minutters varighet.

Ingen hjelpemidler tillatt.

Karakterregel: A-F.

Sensorordning

Én intern og én ekstern sensor.

Evalueringsav emnet

Fagansvarlig lærer har ansvar for at studentene utfører evaluering av emnet RLE 101. Resultater fra evalueringen og forslag til justeringer følges opp sammen med studentenes representanter i faget RLE.

Litteratur

Litteraturlisten er oppdatert 14. mai 2018.

Kompendium selges i bokhandel Remmen.

Religionspedagogikk, fagdidaktikk og RLE-faget

Læreplan i kristendom, religion, livssyn og etikk. 2015. Oslo: Utdanningsdirektoratet. <http://www.udir.no/kl06/RLE1-02>

Melhus, K. og Winje, G. (2009). Å regne i RLE, kap. 12 ss. 173-184 I: J. Fauskanger, R. Mosvold & E. Reikerås (Red.), *Å regne i alle fag*. Oslo: Universitetsforlaget (Kompendium)

Neegaard, G. (Red.) (2006). *Logos og Dharma: Religioner, livssyn og etikk*. Bergen: Fagbokforlaget, s 17-40 (Kompendium)

Sødal, H. K. (Red.) 2009. *Religions og livssynsdidaktikk*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. Kap. 2, 4, 5, 6.

Winje, G. (2009). Å være digital i religion, livssyn og etikk (RLE), I: Hildegunn Otnes (Red.), *Å være digital i alle fag*. Oslo: Universitetsforlaget. s. 67-80, (Kompendium)

Winje, G. (2005). Estetiske arbeidsmåter i KRL (8s). Hentet fra <http://geirwinje.no/onewebmedia/estetiske%20arbeidsmater.pdf> Winje, G. (2006). Metodisk arbeid med religionenes musikk i KRL (8s). Hentet fra <http://geirwinje.no/onewebmedia/metodikk-musikk-religion.pdf>

Livssyn, filosofi og fagdidaktikk

Aadnanes, P. M. (2012). Livssyn. 4. utg. Oslo: Universitetsforlaget. s. 130-160 (Kompendium)

Andreassen, Bengt-Ove (2012). *Religionsdidaktikk. En innføring*. Oslo: Universitetsforlaget. s. 133-143 (Kompendium)

Eidhamar, L., G. (red.) (2004). *Religioner og livssyn*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. s. 22-57

Bondevik, H. og I. Bolstad. 2003. *Tenkepauser. Filosofi og vitenskapsteori*. Oslo: Akribe forlag. s. 21-56 (Kompendium)

Eidhamar, L. G; Leer-Salvesen. P. og Hølen, V. (2007). *Den andre. Etikk og filosofi i skolen*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. s. 13-24, 277-298.

Lingås, L. G. 2008. Troen på livet vårt, menneskets verd. I: O. Leirvik & Røthing, Å. (Red.), *Verdier*. Oslo: Universitetsforlaget s. 159-177 (Kompendium)

Schjelderup, A. Olsholt, Ø. & Børresen, B. (1999). Den filosofiske samtalen. I: A. Schjelderup, Ø. Olsholt & B. Børresen (Red.), *Filosofi i skolen*. Oslo: Tano Aschehoug. s. 61-76 (Kompendium)

Hinduisme, Buddhisme, Islam og fagdidaktikk

Eidhamar, L.G. (Red.) (2004). *Religioner og livssyn*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. Ss. 10-21, 109-315, 378-385.

Kildesamling: til kristendomskunnskap med religions- og livssynsorientering (1999). Bind 1. Oslo: Nasjonalt læremiddelsenter. Utvalgte fortellinger, tekster og bilder fra Islam ved Einar Thomassen Hentet fra <http://www.nb.no/nbsok/nb/a2dae951e15d393ee8725e60a3129ee7?lang=no#0>

Kildesamling: til kristendomskunnskap med religions- og livssynsorientering (1999). Bind 2. Oslo: Nasjonalt læremiddelsenter. Utvalgte fortellinger, tekster og bilder fra Hinduismen og Buddhismen ved Jacobsen og Thelle. Hentet fra <http://www.nb.no/nbsok/nb/bb4bc9e2165b3fb48af787592cdd5887?lang=no#0>

Nicolaisen, T. (2014). Rom og reiser i RLE. Innspill til pluralistisk og gjestfri RLE-didaktikk. *Prisme*. 65, (1), 17-27 (Kompendium)

Nicolaisen, Tove (2013). Pluralistisk religionsundervisning og egengjøring som ideal. Hva kan vi lære av erfaringene til barn med hindubakgrunn? *Nordidactica* (2) Hentet fra <http://www.kau.se/nordidactica>

Østberg, S. (2003). *Muslim i Norge*. Oslo: Universitetsforlaget. Ss. 33-165.

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 26. okt. 2021 02:50:51

LRLE20113 Fordypning i livssyn, filosofi, hinduisme, buddhisme og annet religiøst mangfold (Høst 2019)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Stuedsted: Halden

Emneansvarlig: Ole Henrik Borchgrevink Hansen

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Sensorordning
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i Religion, livssyn og etikk, årsstudium.

Undervisningssemester

1. semester (høst).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Studenten har kunnskap om

- sekulære livstolkinger med vekt på ideologier og nyreligiositet

- FNs internasjonale konvensjoner om menneskerettene og ILO - konvensjonen om urfolk og stammefolk i selvstendige stater, samt aktuell diskusjon om menneskerettighetsbegrepet
- vestlig filosofihistorie med vekt på nyere tid
- samisk religionshistorie
- viktige tros- og livstolkninger i religionene hinduisme, buddhisme og sikhisme i historisk og aktuelt perspektiv, med vekt på europeiske og mer globale forhold
- religionshistorie med vekt på nyere tid fra hinduismen, buddhismen og sikhismen
- hellige tekster med viktige fortellinger i religionene *hinduisme*, *buddhisme*, *sikhisme*, deres litterære uttrykk og sjangrer, virkningshistorie, hermeneutikk og historisk-vitenskapelig perspektiv på tekstene
- grunnskolefaget si historie med særlig vekt på tida etter 1997 og ulike løsninger på religions- og filosofiundervisningen i andre land
- et bredt utvalg av mulige arbeidsmåter i faget og tilsvarende vurderingsformer

Ferdigheter

Studenten kan

- bruke et bredt utvalg av varierte arbeidsmåter med vekt på utforskende samtaler
- bruke digitale verktøy med særlig blikk for kildekritikk i søk etter informasjon og etiske spørsmål om nett- etikette og personvern
- bruke prinsippene for erfaringsbasert forskning i egen virksomhet som RLE- lærer
- kan vurdere lærebøker og andre læremidler i faget, og i egen undervisning
- kan lage lokale læreplaner i RLE
- kan reflektere over egen utvikling i yrkesutøvelse som RLE-lærer
- kan integrere de grunnleggende ferdighetene i RLE-undervisningen: kunne uttrykke seg muntlig og skriftlig, lese ulike typer tekster og regne
- kan tolke hvordan tekster, kunst og arkitektur uttrykker mening i RLE-emenene, gjennom sjangrer, symboler, metaforer og andre virkemidler

Generell kompetanse

Studenten kan

- gjøre greie for ulike konsekvenser av verdigrunlaget for skolen
- kan se ungdomskultur og samfunn ellers i sammenheng med religioner og livssyn

Innhold

Emnet inneholder følgende av de nasjonale fagemnene:

1. Hinduisme med vekt på nyere tid
2. Buddhisme med vekt på nyere tid
3. Annet religiøst mangfold med vekt på nyere tid: sikhisme, nyreligiøsitet og samiske forhold: samisk religion og religiøsitet
4. Filosofihistorie med vekt på nyere tid
5. Livssyn: sekulære ideologier

6. RLE som undervisningsfag i grunnskolens ungdomstrinn med følgende undertema:

- Fagdidaktikk
- Flerkulturelle perspektiv
- Forskningsbasert undervisning

Undervisnings- og læringsformer

Studentene vil møte varierte arbeidsformer. Tilnærmingen til stoffet skjer i hovedsak gjennom forelesninger, faglig og didaktisk refleksjon, arbeid i grupper og arbeid med oppgaver i klassen. Undervisningen bygger på forskningsbasert kunnskap.

Arbeidsomfang

Det forventes en studieinnsats på 20 timer pr uke i emnet inkludert undervisning.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

1. Gruppearbeid (2 studenter): skriftlig oppgave. Arbeidet skal være forskningsbasert.

2. Gruppearbeid (2 studenter): muntlig presentasjon av et faglig og didaktisk tema innenfor området hinduisme, buddhisme, sikhisme eller samisk religion/religiøsitet med relevans for RLE i grunnskolens ungdomstrinn. Arbeidet skal være forskningsbasert. Nærmere spesifisering av arbeidskravet ligger i semesterplanen.

3. Obligatorisk deltakelse i deler av undervisning, se spesifisering i semesterplan for nærmere informasjon. Sykemelding ved fravær fra obligatoriske deler av undervisningen gir rett til tilpassede oppgaver.

Ved sykefravær på de obligatoriske dagene gruppene har presentasjoner (arbeidskrav), må studentene gi en individuell muntlig presentasjon til klassen på annet tidspunkt på utsatt frist. Eventuelt levere skriftlige kommentarer via høgskolens læringsplattform på presentasjoner fra andre grupper, lastet opp i læringsplattformen, som student har hatt fravær fra.

Arbeidskravene må være godkjent av faglærer før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Skriftlig, individuell skoleeksamen av 5 timers varighet.

Ingen hjelpemidler tillatt.

Karakterregel: A-F.

Sensorordning

Én intern og én ekstern sensor.

Evalueringsav emnet

Fagansvarlig lærer har ansvar for at studentene får utføre evaluering av emnet RLE 201. Resultater fra evalueringen og forslag til justeringer følges opp sammen med studentenes representanter i faget RLE.

Litteratur

Litteraturlisten er oppdatert 8. mai 2018.

Religionspedagogikk og fagdidaktikk

Læreplan i kristendom, religion, livssyn og etikk. (2015). Oslo: Utdanningsdirektoratet. <http://www.udir.no/kl06/RLE1-02>

Björilin, O. (2008). Religionsläraren och religionerna. I Lundberg & Persson (Red.) Religionskunnskap.nu. *Föreningen lärare i religionskunskap. Årsbok*, 40, s.71-85 (Kompendium)

Hansen, M. (2007). Pluralismen indad og udad. Skitse til en pluralistisk religionspædagogik på bakgrund av Robert Jacksons bog fra 2004: Rethinking Religious Education and Plurality. *Religionslæreren* (5) s.10-15 (Kompendium)

Helskog, G. H. (2012). Danning i retning av menneskelig modenhet og visdom gjennom filosofisk dialog? Norsk filosofisk tidsskrift 47 (1), s. 46-60. Hentet fra http://www.idunn.no/ts/nft/2012/01/danning_i_retning_av_menneskelig_modenhet_og_visdom_gjennom

Hinduisme, buddhisme og fagdidaktikk

Jacobsen, Knut A. (2009). *Hva er hinduisme*. Oslo: Universitetsforlaget. s. 53-72, 107-136

Jacobsen, Knut A. (2012). *Buddhismen*. Oslo: Pax forlag. s. 155-196

Jacobsen, Knut (Red.) (2018). *Verdensreligioner i Norge*. Oslo: Universitetsforlaget. s. 32-132

Jacobsen & Thelle. (1999). *Hinduismen og Buddhismen*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. s. 146-170, 267-272, 284 - 304, 317-330

Trainor, Kevin (Red.) (2002). *Buddhisme: Et illustrert oversiktsverk*. Oslo: Damm & Søn. s.120-123, 126-129, 132-139, 142-151, 162-165, 170-171, 202-203, 222-223, 225 (38s)

Rasmussen, T. & Thommesen, E. (Red.) (1999). *Kildesamling til Kristendomskunnskap med Religions- og Livssynsorientering*, Bind 2. Oslo: Nasjonalt læremiddelsenter. Utvalgte fortellinger, tekster og bilder. Hentet fra <http://www.nb.no/nbsok/nb/bb4bc9e2165b3fb48af787592cdd5887?lang=no#0>

Livssyn, filosofi og annet religiøst mangfold

Kraft, S. E. (2011). *Hva er nyreligjøstet*. Oslo: Universitetsforlaget

Aadnanes, P. M. (2012). *Livssyn*. (4. utg.) Oslo: Universitetsforlaget. s. 11-55, 160-215.

Bondevik, Hilde og Inga Bostad. (2003.) *Tenkepauser: Filosofi og vitenskapsteori*. Oslo: Akribe forlag. s. 69-168

Botvar & Schmidt (Red). (2010). *Religion i dagens Norge*. Oslo: Universitetsforlaget s. 60-80 (Kompendium)

Høstmælingen, N. (2010). *Hva er menneskerettigheter. (2. utg.)*. Oslo: Universitetsforlaget.

Winje, Geir. (2004). Alternativ religiøsitet. I (Red.) L., G. Eidhamar *Religioner og livssyn*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. s. 365-374

Den europeiske menneskerettskonvensjonen (1950). Artikkel 8, 9, 14 og protokoll 1 art. 2 http://www.echr.coe.int/Documents/Convention_NOR.pdf

FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter (1966). Artikkel 18, 23, 24. Hentet fra <http://www.fn.no/Bibliotek/Avtaler/Menneskerettigheter/FNs-konvensjon-om-sivile-og-politiske-rettigheter>

FNs konvensjon om barnets rettigheter (1989). Artikkel 3, 8, 12-16, 18, 28-30. Hentet fra <http://www.fn.no/Bibliotek/Avtaler/Menneskerettigheter/FNs-konvensjon-om-barnets-rettigheter-Barnekonvensjonen>

Samisk religionshistorie

Kristiansen, Roald E. (2005). *Samisk religion og læstadianisme*. Bergen: Fagbokforlaget. s. 5-38.

Sikhismen

Eidhamar, L.G. (Red.) (2004). *Religioner og livssyn*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. s. 316 -325 (10s)

Kvamme, Lindhardt, Steineger (2013) *Samme Verden*. Oslo: Cappelen Damm. s. 198-226 (25s)

<http://isammeverden.cappelendamm.no/binfil/download2.php?tid=1155212&h=350f25e89f1738c6f71a303119302b9e&sek=1150598>

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 26. okt. 2021 02:50:51

LRLE10215 Introduksjon til etikk, jødedom og kristendom (Vår 2020)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Studiested: Halden

Emneansvarlig: Espen Schjetne

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Sensorordning
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i Religion, livssyn og etikk, årsstudium.

Undervisningssemester

2. semester (vår).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Studenten har

- kunnskap om religioner og livssyn i faget: mangfold og ulike retninger, trosinnhold og oppfatninger, praksis, etikk og estetiske uttrykk med vekt på jødedom og kristendom og på disse religionenes plass i Norge
- kunnskap om hva religiøse seremonier og høytider har å si for barn og unge med vekt på jødedom og kristendom
- kunnskap om religionshistorie innen jødedom og kristendom med vekt på eldre tid, og særlig på kristendommens historie fram til og med reformasjonen
- kunnskap om hellige tekster: hovedinnhold, historisk bakgrunn og sentrale fortellinger med vekt på hellige tekster i jødedom og kristendom.
- kunnskap om sammenligninger mellom religiøse tradisjoner og sekulære livssyn
- kunnskap om etiske teorier og bruken av disse i forhold til noen aktuelle problemstillinger
- kunnskap om menneskerettighetene og FNs barnekonvensjon og diskusjonene om ulike konsekvenser av disse for undervisninga i RLE
- kunnskap om diskusjonene rundt kognitiv forvirring i møte med religiøst og annet kulturelt mangfold
- kunnskap om sentrale arbeidsmåter og vurderingsformer i faget i forhold til de aktuelle trinnene
- kunnskap om barns og unges gudsbegrep, religiøse forestillinger og opplevelser

Ferdigheter

Studenten kan

- planlegge, gjennomføre og vurdere RLE-undervisning på en selvstendig og faglig gjennomtenkt måte med vekt på dannelsesperspektivet og de flerkulturelle utfordringene
- bruke sentrale arbeidsmåter i RLE med vekt på arbeidet med høytider, fortellinger og estetiske uttrykk
- sette seg inn i barns og unges tanker og forestillinger om religiøse og filosofiske spørsmål og kan samtale med dem om dette
- samtale med barn og ungdom om spørsmål som oppstår i forbindelse med vanskelige livssituasjoner
- samarbeide med andre lærere, elever og hjemmet om faget
- gjennomføre tilpasset opplæring i RLE, særlig med tanke på elever med bakgrunn i ulik tro og livssyn
- kombinere kravet om objektiv, kritisk og pluralistisk undervisning i RLE med varierte, elevaktive og engasjerende arbeidsmåter med tilsvarende vurderingsformer
- legge til rette for utvikling av de grunnleggende ferdighetene i undervisningen
- reflektere kritisk over innholdet og verdimålingene for faget i skolen og over forholdet mellom fag, undervisning og egen utvikling i yrkesutøvelsen
- bruke internett og digitale læremidler på en kritisk og pedagogisk måte i undervisningen

Generell kompetanse

Studenten

- har yrkesetisk kompetanse og kan se denne i sammenheng med religiøse og livssynsmessige tradisjoner
- kan legge til rette for samarbeid mellom hjemmet, skolen og lokalmiljøet
- har forståelse for rollen som verdiformidler i et flerkulturelt samfunn

Innhold

Emnet består av følgende nasjonale fagemner:

1. Jødedom

2. Kristendom

3. Etikk

4. Religionspedagogikk: RLE som undervisningsfag i grunnskolen med følgende undertema

- Fagdidaktikk
- Flerkulturelle perspektiver
- Forskningsbasert undervisning

Undervisnings- og læringsformer

Studentene skal møte varierte arbeidsformer. Tilnærmingen til stoffet skjer i hovedsak gjennom forelesninger, faglig og didaktisk refleksjon, arbeid i grupper og arbeid med oppgaver i klassen. Undervisningen bygger på forskningsbasert kunnskap.

Arbeidsomfang

Forventet studieinnsats i emnet er minimum 20 timer pr uke inkludert undervisning.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

1. Gruppearbeid (2 studenter) med muntlig presentasjon av et undervisningsopplegg om jødiske eller kristne høytider, eller sentrale ritualer knyttet til RLE på mellomtrinnet i grunnskolen som også er del av emne RLE 101. Arbeidskravet skal være forskningsbasert. Nærmere spesifisering av arbeidskravet ligger i semesterplanen.
2. Obligatorisk deltakelse i deler av undervisningen, se spesifisering i semesterplan for nærmere informasjon. Sykemelding ved fravær fra obligatorisk undervisning gir rett til tilpassede oppgaver.

Ved sykefravær på de obligatoriske dagene gruppene har presentasjoner (arbeidskrav), må studentene gi en individuell muntlig presentasjon til klassen på annet tidspunkt på utsatt frist.

Eventuelt levere skriftlige kommentarer i læringsplattformen på presentasjoner fra andre grupper, lastet opp i læringsplattformen, som student har hatt fravær fra.

Arbeidskravene må være godkjent av faglærer før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Skriftlig, individuell eksamen av 5 timers varighet.

Ingen hjelpemidler tillatt.

Karakterregel: A-F.

Sensorordning

Én intern og én ekstern sensor.

Evalueringsav emnet

Studentevaluering av emnet i løpet av semesteret som emneansvarlig i RLE 101 har ansvaret for.

Litteratur

Litteraturlista er sist oppdatert 5. desember 2016.

Jødedom

- Groth, Bente (2011) Jødedommen. Oslo: Pax forlag. Kronologi, ss.12-15, Kap.1-8, ss. 23-109, Kap.12 og 13, ss.164-186. (112s)
- Elgvin, Torleif (1999) Jødedommen i Kildesamling til Kristendoms kunnskap med Religions- og Livssynsorientering. Oslo: Nasjonalt læremiddelsenter. http://www.krlnett.no/mer_kildesamlingen.htm (elektronisk og i bokformat) Sidetall i trykte bokformat: Jødiske fester ss. 301-317; Liv og tros ss. 318-334; 338-342; Jerusalem ss. 343-351. (47s)

Kristendom

- Sødal, H. K. (red) (2009) Kristendommen 1. Bibelen Kristiansand: Høyskoleforlaget. Kapittel 1-5 og 8-14 (205 s.)
- Sødal, H. K. (red) (2009) Kristendommen 2. Tro og tradisjon. Kristiansand: Høyskoleforlaget. s. 14-273 (259 s.)

Etikk

- Vetlesen, Arne Johan og J-O Henriksen (2006) Nærhet og distanse. Oslo: Gyldendal. Ss. 76-229 (155 s).
- Eidhamar, L. G; Leer-Salvesen. P. og Hølen, V. 2007. Den andre. Etikk og filosofi i skolen. Kristiansand: Høyskoleforlaget. S. 90-105, 171-206. (52s)
- Den europeiske menneskerettskonvensjonen (1950). Artikkel 8, 9, 14 og protokoll 1 art. 2 http://www.echr.coe.int/Documents/Convention_NOR.pdf
- FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter (1966). Artikkel 18, 23, 24. Hentet fra <http://www.fn.no/Bibliotek/Avtaler/Menneskerettigheter/FNs-konvensjon-om-sivile-og-politiske-rettigheter>
- FNs konvensjon om barnets rettigheter (1989). Artikkel 8, 12-16, 18, 28-30. Hentet fra <http://www.fn.no/Bibliotek/Avtaler/Menneskerettigheter/FNs-konvensjon-om-barnets-rettigheter-Barnekonvensjonen>

Religionspedagogikk

- Schjetne, Espen (2014). «Kritisk blikk på kritikk. Religionskritikk som balansekunst i den offentlige skole» i Afdal, Geir, Røthing, Åse og Schjetne, Espen (red.) Empirisk etikk i pedagogiske praksiser. Artikulasjon, forstyrrelse, ekspansjon. Oslo: Cappelen Damm Akademiske. Sider 153-175 (23s) (kompendium)
- Sødal, Helje Kringelbotn (red) (2009) Religions- og livssyns didaktikk. Oslo: Høyskoleforlaget. Ss. 11-26, 45-64, 105-182. (104 s)
- Winje, Geir (2010) Høytidsmarkering i barnehagen. Kristiansand: Høyskoleforlaget. Kap. 5: Høytider i kristendommen, ss.35-77, Kap. 10: Livssyns humanismen og Jehovas Vitner ss. 149-153. (48s)

LRLE20213 Fordypning i etikk, jødedom, kristendom og islam (Vår 2020)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Studiested: Halden

Emneansvarlig: Mette Ramstad

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Sensorordning
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i Religion, livssyn og etikk, årsstudium.

Undervisningssemester

2. semester (vår).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Studenten har kunnskap om

- viktige tros- og livstolkninger i religionene jødedom, kristendom og islam, og annet religiøst mangfold i historisk og aktuelt perspektiv, med vekt på europeiske og mer globale forhold
- religionshistorie med vekt på nyere tid og særlig på jødedommens, islams, og kristendommens historie fra reformasjonen og framover. Konfesjonskunnskap
- hellige tekster med viktige fortellinger i religionene jødedom, kristendom og islam, deres litterære uttrykk og sjangrer, virkningshistorie, hermeneutikk og historisk-vitenskapelig perspektiv på tekstene
- sammenligninger mellom religiøse tradisjoner og praksiser
- religiøse, humanistiske og naturalistiske verdiperspektiver i møte med aktuelle utfordringer som spørsmål om: liv og død, kjønn og likestilling, seksualitet, økonomi, miljø og ressursbruk, rusmidler og rusmisbruk
- et bredt utvalg av mulige arbeidsmåter i faget og tilsvarende vurderingsformer

Ferdigheter

Studenten kan

- bruke et bredt utvalg av varierte arbeidsmåter med vekt på utforskende samtaler
- bruke digitale verktøy med særlig blick for kildekritikk i søk etter informasjon og etiske spørsmål om nett- etikette og personvern
- bruke prinsippene for erfaringsbasert forskning i egen virksomhet som RLE- lærer
- kan vurdere lærebøker og andre læremidler i faget, og i egen undervisning
- kan lage lokale læreplaner i RLE
- kan reflektere over egen utvikling i yrkesutøvelse som RLE-lærer
- kan integrere de grunnleggende ferdighetene i RLE-undervisningen: kunne uttrykke seg muntlig og skriftlig, lese ulike typer tekster og regne
- kan tolke hvordan tekster, kunst og arkitektur uttrykker mening i RLE- emnene, gjennom sjangrer, symbol, metaforer og andre virkemidler

Generell kompetanse

Studenten kan

- gjøre greie for ulike konsekvenser av verdigrunnlaget for skolen
- kan se ungdomskultur og samfunn ellers i sammenheng med religioner og livssyn

Innhold

Emnet omfatter de følgende nasjonale fagemnene: jødedom, kristendom, islam, etikk: religiøse og sekulære verdiperspektiv, og fagdidaktikk

1. Jødedom med vekt på nyere tid
2. Kristendom med vekt på nyere tid
3. Islam med vekt på nyere tid
4. Etikk: Religiøse og sekulære verdiperspektiv
5. RLE som undervisningsfag i grunnskolens ungdomstrinn med følgende undertema:

Fagdidaktikk

Flerkulturelle perspektiver

Samiske forhold

Forskningsbasert undervisning

Undervisnings- og læringsformer

Studentene vil møte varierte arbeidsformer.

Tilnærmingen til stoffet skjer i hovedsak gjennom forelesninger, faglig og didaktisk refleksjon, arbeid i grupper og arbeid med oppgaver i klassen. Undervisningen bygger på forskningsbasert kunnskap.

Utgifter knyttet til studieturer må studentene påkoste selv, se pkt. Arbeidskrav.

Arbeidsomfang

Det forventes en studieinnsats på 20 timer pr uke inkludert undervisning.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

1. Gruppearbeid (2 studenter): muntlig presentasjon av et faglig og didaktisk tema med relevans for RLE i grunnskolens ungdomstrinn. Arbeidskravet skal være forskningsbasert. Nærmere spesifisering av arbeidskravet ligger i semesterplanen.
2. Gruppearbeid (2 studenter): Besøke ett kirkesamfunn med intervju, orientering og omvisning fra kirkesamfunnets ledelse, eller ansatte. Arbeidskravet skal være forskningsbasert og belyse flerkulturelle perspektiver. Nærmere spesifisering av arbeidskravet ligger i semesterplanen.
3. Ekskursjon: dagsbesøk: deltakelse på omvisning/møter med trossamfunn. Deltagelse med spørsmål under besøket og reflekterende oppsummering etter besøk.
4. Obligatorisk deltakelse i deler av undervisningen, se spesifisering i semesterplan for nærmere informasjon. Sykemelding ved fravær fra obligatorisk undervisning gir rett til tilpassede oppgaver.

Besøkene til trossamfunnene og kirkene må bekostes i sin helhet av studenten. Ved sykefravær den dagene gruppen og klassen besøker i trossamfunn og kirke, må studenten besøke stedene på egen hånd, dokumentere, og gi en individuell muntlig presentasjon til klassen på annet tidspunkt på utsatt frist.

Ved sykefravær på de obligatoriske dagene gruppene har presentasjoner (arbeidskrav), må studentene gi en individuell muntlig presentasjon til klassen på annet tidspunkt på utsatt frist. Eventuelt levere skriftlige kommentarer via høgskolens læringsplattform på presentasjoner fra andre grupper, lastet opp i læringsplattformen, som student har hatt fravær fra.

Arbeidskravene må være godkjent av faglærer før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Muntlig individuell eksamen av 30 minutters varighet.

Ingen hjelpemidler tillatt.

Karakterregel: A-F.

Sensorordning

Én intern og én ekstern sensor.

Evaluering av emnet

Fagansvarlig RLE lærer har ansvar for at studentene får utføre evaluering av emnet RLE 202. Resultater fra evalueringen og forslag til justeringer følges opp sammen med studentenes representanter i faget RLE.

Litteratur

Litteraturliste er sist revidert 9. januar 2018.

Bøker og deler av bøker

Kristendom

Elstad, Hallgeir (2005): Nyere norsk kristendomshistorie. Bergen: Fagbokforlaget. Ss. 7-104 (97s).

Hvalvik, Reidar & Terje Stordalen (1999): Den store fortellingen. Om Bibelens tilblivelse, innhold, bruk og betydning. Oslo: Det Norske Bibelselskap. Ss. 17-48, 111-120, 138-151, 161, 187-197, 411-419, 444-459 (92s)

Rian, Dagfinn (2011): Kristendommen i Norge, Kap. 6 ss. 233-262, i: Verdensreligioner i Norge (red. Knut Jacobsen) Oslo: Universitetsforlaget

Sødal, Helje Kringlebotn (red.) (2002): Det kristne Norge Innføring i konfesjonskunnskap. Kristiansand: Høyskoleforlaget Sødal, Kap. 1: Om konfesjonskunnskap ss.9-22. Austad, Kap. 2: Den ortodokse kirke ss. 23-34. Leer-Salvesen, kap.3: Den romersk-katolske kirke ss. 35-65. Oftestad, Kap. 5: Evangelisk-lutherske kirkesamfunn i Norge: Den norske kirke, ss. 98-124. Austad, Kap. 7: Den anglikanske kirke, ss.177-190. Austad, Kap. 8: Baptismen ss. 177-189. Sødal, Kap.10: Metodismen ss. 199-210. Sødal, Kap.15: Den pinsekarismatiske bevegelsen ss. 255-285 Sødal boka: Utvalg av andre kapitler regnes som pensum basert på studentenes arbeidskrav/valg av kirkesamfunn!

Jesu Kristi Kirke av Siste Dagers Hellige og Jehovas Vitner

Eidhamar, L.G. (red.) (2004): Religioner og livssyn. Kristiansand: Høyskoleforlaget Eidhamar: Jesu Kristi Kirke av Siste Dagers Hellige kap. 9 ss. 336-345 (10s) Sødal: Jehovas Vitner, kap.10 ss.346-364 (19s)

Jødedom

Groth, Bente (2011): Jødedommen. Oslo: Pax forlag. Kronologi, ss.15-20, Ethiske prinsipper ss. 90-92, Hva betyr reglene i dag s.109, Mystikerne, kabbalistene ss.117-118, Kabbala og rettstenkning, Mestere, Kabbalistiske studier ss.131-134 Utvisninger og gettoisering, Reformasjonen og tiden etter ss.149-151. Kap.11, 14, 15, ss.152-163, 187-217 (ca. 45s).

Hoffmann, Christhard og Vibeke Moe (red.) (desember 2017): Holdninger til jøder og muslimer i Norge 2017: befolkningsundersøkelse og minoritetsstudie Oslo: HL-senteret (ss.7-12; 19-25; 33-122) (103s).

Rian, Dagfinn (2011): Jødedommen i Norge, i: Verdensreligioner i Norge, Knut Jacobsen (red). Ss. 166-167,189-207 (23s) Oslo: Universitetsforlaget.

Islam

Bile, Srour og Herz (2017): Skamløs. Oslo: Gyldendal. Ss. 5-163 (124s) Ishaq, Bushra (2017): Hvem snakker for oss? Muslimer i dagens Norge - hvem er de og hva mener de? Oslo:Cappelen Damm. Ss.11-240 (228s).

Kjelstrup, Christian (red): Koranen & Miljø/ Jihad / Feminisme, i: Samtiden (1-2017) Oslo: Universitetsforlaget. Ss.4-5, 8-10, 12-15; 16-20; 22-29; 30-33; 34-36,38-40; 42-43; 44-49; 64-67; 68-70,72-73,74-75; 77; 78-82; 84-89; 90-97; 98-101; 102-113 (74s)

Vogt, Kari (2007): Hva er islam. Oslo: Universitetsforlaget (77s). Historien i fugleperspektiv ss.16-18; Islamske trosretninger ss. 19-22; Dialog mellom trosretninger? 22-23; Den islamske mystikken ss. 56-58. Kap.3: Lov og rett ss.61-90. Kap.4: Islamske bevegelser i dag, ss. 92-110. Kap.5: Politisk Islam, ss. 111-124, Kap.6: Kan islam reformeres, ss. 126-134.

Vogt, Kari (2011): Islam i Norge, i: Verdensreligioner i Norge, Knut Jacobsen (red). Ss.128-162 (33s) Oslo: Universitetsforlaget

KOMPENDIUM PENSUMSTEKSTER

Kompendium for emnet selges i bokhandel: inneholder enkeltkapitler, artikler og utdrag.

KRLE som undervisningsfag: fagdidaktikk

Høeg, Ida M. (red.) (2017): Religion og ungdom. Oslo: Universitetsforlaget. Innledning Ss. 9-30 (21,5s). Kompendium

Lippe, Marie von og Sissel Undheim (red.) (2017): Religion i skolen. Didaktiske perspektiver på religions- og livssynsfaget. Oslo: Universitetsforlaget. Marie von der Lippe og Sissel Undheim: Hva skal vi med et felles religionsfag i skolen? kap.1, ss. 11-24. Lars Laird Iversen: Uenighetsfellesskap: Kan skolen være et treningsrom for offentlig uenighet? kap.7, ss. 101-116. Kompendium

Repstad og Tallaksen (2014): Praktisk fagdidaktikk for religionsfagene. Oslo: Cappelen Damm. Kap. 8: Å undervise om etikk ss. 155-172, Kompendium

Rian, D. (1999): Om å sammenligne religioner ss. 40-51 i: Verdensreligioner i undervisningen. Oslo: Universitetsforlaget (12s) Kompendium

Etikk og Verdiperspektiv

Ariansen, Per & Jon Wetlesen (1994): Miljøfilosofi ss.243-278 i: Etikk - en innføring (red. K. E. Johansen) Oslo: Cappelen (35s) Kompendium

Gardner, Garry (2003): Å få med religionen i jakten på en bærekraftig verden, i: Jordens tilstand: State of the World, redigert av Linda Stark, omsett av Poul Henrik Poulsson, 176-198. Oslo: J. W. Cappelens Forlag. Kompendium

Leirvik og Røthing (red.) (2008): Verdier. Oslo: Universitetsforlaget. Åse Røthing og Stine Helena Svendsen: Homotoleranse og heteroseksualitet, ss. 31-46 (15s) Kompendium

Schmidt, Ulla (2010): Bioetikk i kristendommen, kap.2, ss. 24-47 i: Bioetikk i verdensreligionene. Religion, medisin og teknologisk endring (red. K. Jacobsen). Oslo: Abstrakt forlag (23s) Kompendium

Singer, Peter (2006): Å ta liv: Embryoet og fosteret ss. 143-169 i: Exphil II: Tekster i etikk. Oslo: IFIKK/Unipub (26s) Kompendium

Tomren, Tom Sverre (2007): Økologisk kristologi, i: Økoteologi: Kontekstuelle perspektiver på miljø og teologi, redigert av Bård Mæland og Tom Sverre Tomren, 87-101. Trondheim: Tapir Akademisk Forlag. Kompendium.

Tomren, Tom Sverre (2016): Økoteologi- Et skråblikk på noen hovedtrender, i: Ung Teologi nr.1 2016 ss.20-31.(12s). Kompendium.

White, Lynn (1967): Den økologiske krises historiske røtter ss. 77-92, i: Naturen nr.2 -1971 Kompendium Kristendom

Engelsviken, Tormod (2006): Kristendom i Afrika ss. 18-24, i: Religion og livssyn. Tidsskrift for Religionslærerforeningen i Norge, 18 (3), 2006 (7s) Kompendium

Simensen, Jarle (2003): Kristendommen i Afrika i det 20. århundre - Politisk og sosial funksjon ss.193-209, i: Tidsskrift for Teologi og Kirke 03/2003 (18s) Kompendium

Jødedom

Feinberg, Lynn C. (2011): Kroppen i jødedommen, i: Religion og livssyn no. 2 - 2011, ss.13-18 (6s) Kompendium

Kildesamling til Kristendomskunnskap med Religions- og Livssynsorientering (1999): Oslo: Nasjonalt læremiddelsenter. Torleif Elgvin: Jødedommen (Bind 2): Ungdomstrinnet. Jerusalem - i historie og tanke ss. 343-351. Jødisk mystikk ss. 334-338. Hvem er jøde? Jødisk identitet ss. 339-342. Fra jødisk historie og Antisemittisme og holocaust ss. 352-355. Kompendium

Islam

Adil, Yasin (2017): Kveler grobunnen for ekstremisme med dialog, s.17 i: Aftenposten (11.8 2017) (1s) Kompendium

Fawzi, Yasir (2017): Hovedtaleren på leir mot ekstremisme var ulv i fåreklær, s. 17 i: Aftenposten.no (10.8 2017) (1,5s) Kompendium Gilhus, I. & Lisbeth Mikaelsson (red.) (2013): Religion i skrift. Mellom mystikk og materialitet. Oslo: Universitetsforlaget. Lyden av Guds ord: Koranresitasjon som estetisk virksomhet og erfaring av Mona H. Farstad ss. 110-132 (22s) Kompendium

Haase, Safia Abdi (2017) Skammens reise i tid og rom, ss. 44-46 i: Fett nr. 1- 2017 (3s) Kompendium

Olsen, Maren Næss (2015): Islam betyr fred. Unge norske sufi-muslimer vil ta tilbake religionen sin fra ekstremistene, ss. 16-19 i: Morgenbladet Nr. 4 /23.-29.januar 2015 (ca.3s) Kompendium

Kildesamling til Kristendomskunnskap med Religions- og Livssynsorientering (1999): Oslo: Nasjonalt læremiddelsenter. Einar Thomassen: Islam (Bind 1): ungdomstrinnet. Innledning: Kilder ss. 183 og 184. Reisen om natten til Jerusalem og himmelferden ss.230-236; Etikk ss. 267-268. Kunst med fotobilder (Shia) ss. 268 - 271. Shia Islam Sharia Sufismen ss. 272- 279 Historisk oversikt ss. 280-281. Kompendium

Linge, Marius (2013) Den konservative muslimske vekkelsen. Om IslamNet, Profetens Ummah og salafismens fremvekst i Norge ss.38-52 i: Samtiden 04/2013 (11s) Kompendium

Srouf, S.N. (2017) Ikke mulla, ikke media, ikke menn. Intervju med Deeyah Khan, ss.18-23 i: Fett 1-2017 (5s) Kompendium

Vogt, Kari (1995): Shia-islam, kap.9 ss. 180-197, i: Islams hus. Oslo: Cappelen (18s) Kompendium